

# มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

## คณะวิศวกรรมศาสตร์

การสอบไล่ ประจำปีการศึกษาที่ 2

ประจำปีการศึกษา 2547

วันที่ 2 มีนาคม 2548

เวลา 13.30-16.30 น.

วิชา 215-291 Basic Fluid Mechanics

ห้อง A201

### คำสั่ง

ข้อสอบมีทั้งหมด 5 ข้อ ทำทุกข้อ ในข้อสอบ

เขียนชื่อ-สกุล และรหัสนักศึกษาในข้อสอบทุกแผ่น

ห้ามนำเอกสารใด ๆ เข้าห้องสอบ

อนุญาตใช้ดินสอได้

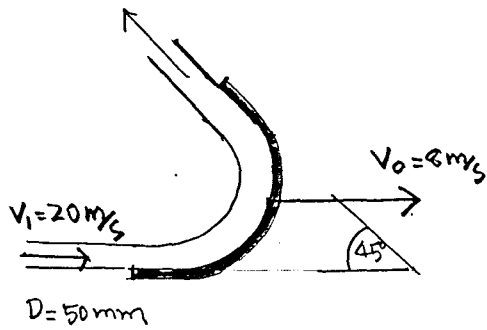
อนุญาตใช้เครื่องคิดเลขทุกชนิด

ผศ. ไพโรจน์ คีรีรัตน์

ผู้ออกข้อสอบ

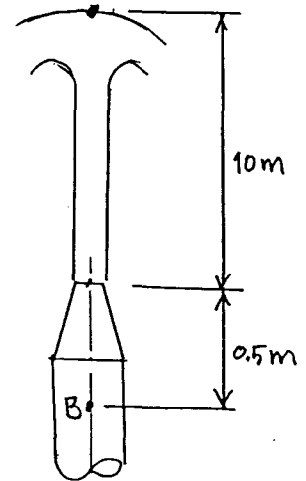
ข้อ 1 (10 คะแนน)

เจ็ตของน้ำมีเส้นผ่านศูนย์กลาง  $D = 50 \text{ mm}$  พุ่งด้วยความเร็ว  $V_1 = 20 \text{ m/s}$  กระทบกับใบพัดที่กำลังเคลื่อนที่ไปทางซ้ายมือ ด้วยความเร็ว  $V_0 = 8 \text{ m/s}$  จงหาแรงที่เจ็ตน้ำกระทำต่อใบพัด

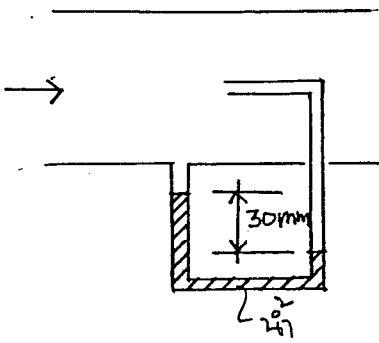


ข้อ 2 ( 10 คะแนน)

(ก) ท่อพ่นน้ำค้างในรูป จงหาความดันของน้ำในท่อที่จุด B ถ้าท่อมีเส้นผ่านศูนย์กลาง 200 mm หัวฉีดมีเส้นผ่านศูนย์กลาง 75 mm อยู่สูงจากจุด B 0.5 m และสามารถฉีดน้ำได้สูง 10 m



- (ข) เครื่องมือวัดความเร็วของอากาศ ในท่อ ดังแสดงในรูป ถ้าวัดความแตกต่างของความดัน stagnation กับความดัน static ได้เท่ากับ 30 mm จงหา ความเร็วของอากาศในท่อ กำหนดให้ อากาศมี  $\rho = 1.23 \text{ kg/m}^3$



ข้อ 3 (15 คะแนน)

กำลัง ( $P$ ) ที่ใช้ขับปั๊มชนิดไหลในแนวแกน (axial flow pump) มีค่าขึ้นกับตัวแปรต่างๆ คือ ความหนาแน่น ( $\rho$ ) ความเร็วเชิงมุมของใบพัด ( $N$ ) เส้นผ่านศูนย์กลางของใบพัด ( $D$ ) เหนด ( $H$ ) และอัตราการไหล ( $Q$ )

(ก) จงหากลุ่มตัวแปรไร้มิติ

(ข) ถ้าแบบจำลอง (model) ของปั๊มมีขนาด 1:3 ของต้นแบบ และคุณลักษณะของแบบจำลองมีดังนี้ คือ

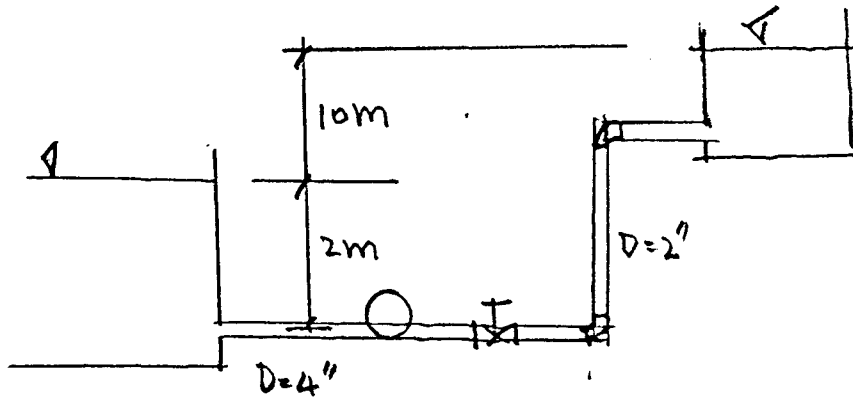
$P_m = 2 \text{ hp}$ ,  $Q_m = 3 \text{ ft}^3 / \text{s}$ ,  $H_m = 10 \text{ ft}$  และ  $N_m = 900 \text{ rpm}$  ถ้าปั๊มต้นแบบทำงานที่ความเร็วรอบ  $N_p = 300 \text{ rpm}$

จงหา กำลัง เหนด และ อัตราการไหลของปั๊มต้นแบบ

	ระบบ FLT	ระบบ MLT
กำลัง	$FLT^{-1}$	$ML^2T^{-3}$
ความหนาแน่น	$FL^{-4}T^2$	$ML^{-3}$
อัตราการไหล	$L^3T^{-1}$	$L^3T^{-1}$
เส้นผ่านศูนย์กลาง	$L$	$L$
ความเร็วเชิงมุม	$T^{-1}$	$T^{-1}$

ข้อ 4 (10 คะแนน)

จงคำนวณหาค่าสิ่งที่จ่ายให้ปั๊ม ในรูป ถ้าประสิทธิภาพของปั๊มเท่ากับ 76 % เมทิลแอลกอฮอล์ (Methyl alcohol) ที่อุณหภูมิ  $25^{\circ}\text{C}$  ( $\rho = 798 \text{ kg/m}^3$ ,  $\mu = 5.60 \times 10^{-4} \text{ Pa}\cdot\text{s}$ ) ไหลด้วยอัตรา  $54.0 \text{ m}^3/\text{h}$  ท่อคูมีขนาด  $D = 4 \text{ in.}$  ยาว  $15 \text{ m}$  ท่อส่งมีขนาด  $D = 2 \text{ in.}$  ยาว  $200 \text{ m}$  สมมติ มีทางเข้าเป็นชนิดขอบคม ( $K = 0.5$ ) มีข้ออเนกชนิดมาตรฐาน ( $L_e/D = 30$ ) จำนวน 2 ตัว มี Globe valve เปิดเต็มที่ ( $L_e/D = 340$ ) จำนวน 1 ตัว และมีทางออก ( $K = 1.0$ ) ท่อที่ใช้คือท่อเหล็ก ( $e = 0.046 \text{ mm}$ )



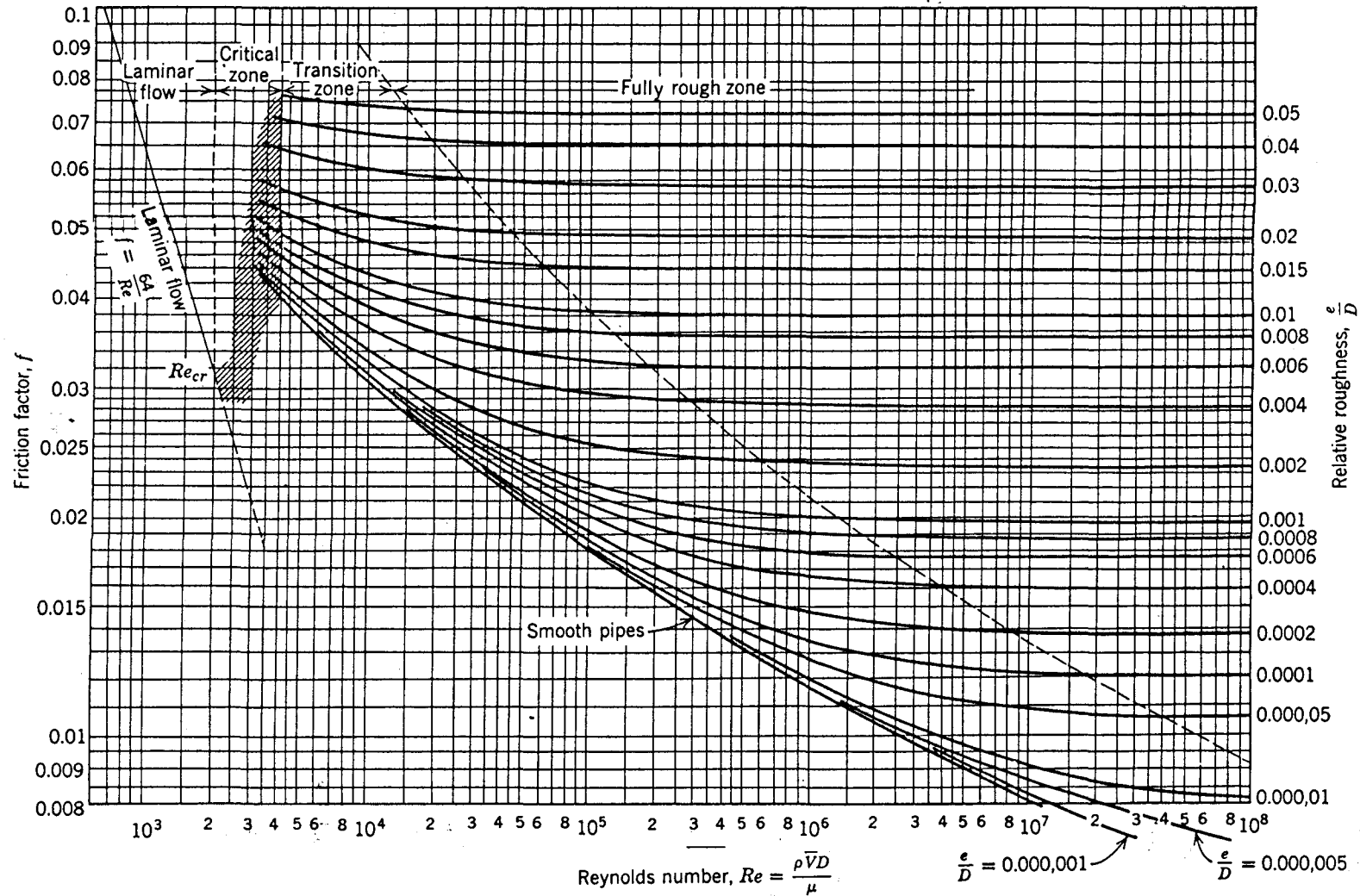
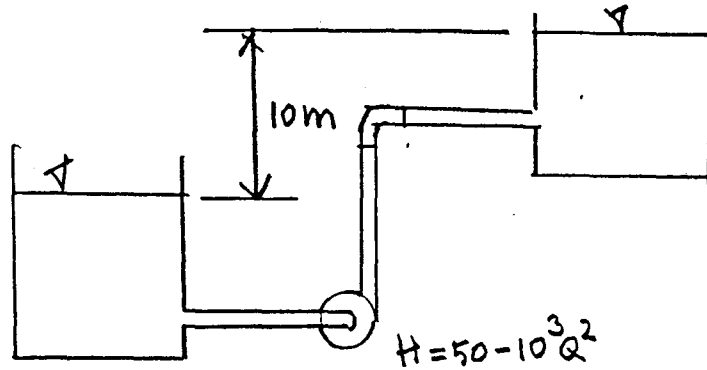


Fig. Friction factor for fully developed flow in circular pipes. (Data from [4], used by permission.)

ข้อ 5 (15 คะแนน)

- (ก) เครื่องสูบน้ำตัวหนึ่งมีสมรรถนะ  $H = 50 - 10^3 Q^2$  เมื่อ  $H =$  เหนดของปั้ม และ  $Q =$  อัตราการไหล ( $m^3/s$ ) ถ้าใช้เครื่องสูบน้ำนี้ในการส่งน้ำจากถังเก็บไปยังถังจ่ายน้ำ ซึ่งมีระดับน้ำแตกต่างกัน 10 m โดยใช้ท่อขนาดเส้นผ่านศูนย์กลาง 100 mm ยาว 200 m สมมติ แฟกเตอร์ความเสียดทาน  $f = 0.02$  และไม่คิดการสูญเสียรอง จงหาอัตราการไหลของเครื่องสูบน้ำนี้





- (ข) ถ้าระบบท่อสูบตั้งในรูป ใช้สูบน้ำอุณหภูมิ  $80^{\circ}\text{C}$  ภายใต้ความดันบรรยากาศเท่ากับ  $101.8\text{ kPa}$  จากถังที่มีระดับน้ำอยู่ต่ำกว่าทางเข้าของปั๊ม  $2.0\text{ m}$  ในอัตรา  $300\text{ L/min}$  โดยใช้ท่อขนาด  $D = 3\text{ in.}$  ยาว  $9.0\text{ m}$  ในระบบท่อสูบดังกล่าวมี ข้ออเนก 1 ตัว ( $K = 0.7$ ) พู่ตวาล์ว 1 ตัว ( $L_e/D = 420$ ) สมมติ  $f = 0.02$  จงหา  $\text{NPSH}_A$  ของท่อด้านสูบน้ำดังกล่าว
- กำหนดให้ น้ำที่อุณหภูมิ  $80^{\circ}\text{C}$  มี  $\mu = 3.5 \times 10^{-4}\text{ Pa}\cdot\text{s}$   $\rho = 971\text{ kg/m}^3$

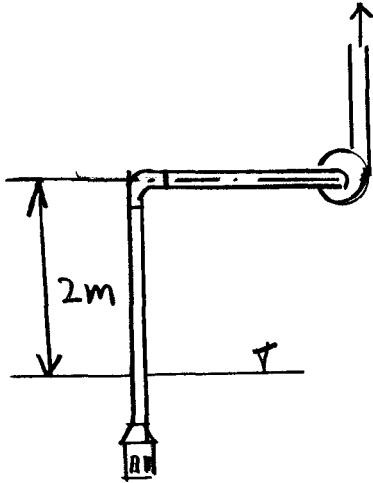


TABLE 13.3 Vapor pressure of water

Temperature °C	Vapor Pressure kPa (abs)	Specific Weight ( $\text{kN/m}^3$ )	Vapor Pressure (m)
0	0.6105	9.806	0.06226
5	0.8722	9.807	0.08894
10	1.228	9.804	0.1253
20	2.338	9.789	0.2388
30	4.243	9.765	0.4345
40	7.376	9.731	0.7580
50	12.33	9.690	1.272
60	19.92	9.642	2.066
70	31.16	9.589	3.250
80	47.34	9.530	4.967
90	70.10	9.467	7.405
100	101.3	9.399	10.78

ตารางที่ 1 สรุปสูตร

Momentum Eq  $\vec{F} = m\vec{a}$   
 $\Sigma \vec{F} = \frac{d}{dt}(m\vec{v})$

$\frac{d}{dt} N_{sys} = \frac{\partial}{\partial t} \int_{cv} \rho \vec{v} dx + \int_{cs} \rho \vec{v} \cdot d\vec{A}$   
 $\Sigma \vec{F} = \frac{d}{dt}(m\vec{v}) = \frac{\partial}{\partial t} \int_{cv} \rho \vec{v} dx + \int_{cs} \rho \vec{v} \vec{v} \cdot d\vec{A}$

$\Sigma \vec{F}_x = \frac{\partial}{\partial t} \int_{cv} u \rho dx + \int_{cs} u \rho \vec{v} \cdot d\vec{A}$

$\Sigma \vec{F}_y = \frac{\partial}{\partial t} \int_{cv} v \rho dx + \int_{cs} v \rho \vec{v} \cdot d\vec{A}$

$\Sigma \vec{F}_z = \frac{\partial}{\partial t} \int_{cv} w \rho dx + \int_{cs} w \rho \vec{v} \cdot d\vec{A}$

$\vec{v} = f[u, v, w]$ , 3D

$\vec{v} = \vec{v}_{cv} + \vec{v}_r$

$\Sigma \vec{F} = \frac{\partial}{\partial t} \int_{cv} \vec{v} \rho dx + \int_{cs} \vec{v} \rho \vec{v} \cdot d\vec{A}$   
 o. steady flow  $\dot{m}$

$Q = VA$ ,  $V = \frac{Q}{A}$ ,  $\dot{m} = \rho Q = \rho AV$

Continuity Eq:  $\frac{\partial}{\partial t} \int_{cv} \rho dx + \int_{cs} \rho \vec{v} \cdot d\vec{A} = 0$

$\int_{cs} \rho \vec{v} \cdot d\vec{A} = \Sigma(\rho VA)_{out} - \Sigma(\rho VA)_{in}$

$0 = \Sigma \dot{m}_{out} - \Sigma \dot{m}_{in}$  (steady flow)

$W = \gamma Q = \gamma AV$ ; N/s

$\Sigma Q_{out} = \Sigma Q_{in}$  (Incompressible flow)

Bernoulli's Eq

$\frac{P}{\rho} + \frac{V^2}{2} + gz = \text{const.}$ ; J/kg

$\frac{P}{\rho g} + \frac{V^2}{2g} + z = \text{const.}$ ; J/N

$P + \rho \frac{V^2}{2} + \rho gz = \text{const.}$ ; N/m<sup>2</sup>

$\frac{P}{\rho g} + \frac{V^2}{2g} + z_1 = \frac{P_2}{\rho g} + \frac{V_2^2}{2g} + z_2$

(i) static pressure (ii) stagnation pressure

Moment of Momentum Eq

หรือ  $\vec{T} = \frac{d\vec{H}}{dt}$  sys

$\vec{H} = \int_{x(sys)} \vec{r} \times \vec{v} \rho dx$

$\vec{H} = \vec{r} \times \vec{v}$ ,  $\eta = \vec{r} \times \vec{v}$

$\frac{dN}{dt} = \frac{\partial}{\partial t} \int_{cv} \eta \rho dx + \int_{cs} \eta \rho \vec{v} \cdot d\vec{A}$

$\frac{d\vec{H}}{dt} = \frac{\partial}{\partial t} \int_{cv} \vec{r} \times \vec{v} \rho dx + \int_{cs} \vec{r} \times \vec{v} \rho \vec{v} \cdot d\vec{A}$

t=0 หรือเลือก C.V = SYS

$\vec{T} = \frac{\partial}{\partial t} \int_{cv} \vec{r} \times \vec{v} \rho dx + \int_{cs} \vec{r} \times \vec{v} \rho \vec{v} \cdot d\vec{A}$

$\rho dx = m$ ,  $\rho \vec{v} \cdot d\vec{A} = \dot{m}$

$\vec{r} \times \vec{v}$  is moment of momentum

steady flow:  $\frac{\partial}{\partial t} \int_{cv} \vec{r} \times \vec{v} \rho dx = 0$

$\therefore \vec{T} = \int_{cs} \vec{r} \times \vec{v} \rho \vec{v} \cdot d\vec{A}$

$T_{shaft} = \int_{A_2} -r_2 V_{\theta 2} (\rho V_2 dA_2)$

$T_{shaft} = r_2 V_{\theta 2} (\dot{m}_2)$

$\dot{m}_2 = \rho Q_2$

$V_2 = \frac{\dot{m}_2}{\rho(2A_2)}$

$U_2 = \omega r_2$

$V_2 = W - U_2$ , W moment of momentum

หรือ  $\dot{W}_s = T \cdot \omega$ , J/s, watt

steady flow  $\rho_1 V_1 A_1 = \rho_2 V_2 A_2 = 0 = \int_{cs} \rho \vec{v} \cdot d\vec{A}$

continuity Eq  $\rho_1 V_1 = \rho_2 V_2 = \rho_{avg} V$

$0 = \int_{cs} \rho \vec{v} \cdot d\vec{A} = \rho_{avg} V A$

$\rho = \rho_{avg}$

$(\text{kg/m}^3) \quad z_2 + \frac{V^2}{2} + \eta = \theta$

$\dot{Q} - \dot{W}_{sh} = \dot{m} [(u_2 - u_1) + (\frac{P}{\rho})_2 - (\frac{P}{\rho})_1 + \frac{V_2^2 - V_1^2}{2} + g(z_2 - z_1)]$

$\dot{W}_{shaft} = 0$  steady flow

$\dot{Q} = 0$  adiabatic

$\dot{Q} + \dot{W}_{sh} = \dot{m} [(h_2 - h_1) + \frac{V_2^2 - V_1^2}{2} + g(z_2 - z_1)]$

$\eta = \frac{\dot{W}_{shaft} - \text{loss}}{\dot{W}_{shaft}}$

$h_L = \frac{kV^2}{2g} = \frac{L_e V^2}{D 2g}$

$\frac{V^2}{2} = \dot{W}_{sh} - \text{loss}$

PUMP have D unit (liter/sec)

$\frac{Q_1}{Q_2} = \frac{N_1}{N_2}$ ,  $\frac{h_{P1}}{h_{P2}} = (\frac{N_1}{N_2})^2$ ,  $\frac{P_1}{P_2} = (\frac{N_1}{N_2})^3$

W unit (v =  $\omega r$ )

$\frac{Q_1}{Q_2} = \frac{D_1}{D_2}$ ,  $\frac{h_{P1}}{h_{P2}} = (\frac{D_1}{D_2})^2$

$\frac{P_1}{P_2} = (\frac{D_1}{D_2})^3$

ตารางที่ 1 (ต่อ)

Energy Equation

$$\frac{P_2}{\rho} + \frac{V_2^2}{2} + gz_2 = \frac{P_1}{\rho} + \frac{V_1^2}{2} + gz_1 + W_{shaft} - loss$$

$$\frac{P_2}{\rho g} + \frac{V_2^2}{2g} + z_2 = \frac{P_1}{\rho g} + \frac{V_1^2}{2g} + z_1 + h_s - h_L$$

$$h_s = \frac{W_s}{g}, \quad h_s = h_p \text{ or } -h_T$$

$$\dot{W}_s = \rho g Q h_s ; W$$

$$h_L = \frac{loss}{g}$$

$$h_s = \frac{W_s}{g} = \frac{\dot{W}_s}{\dot{m}g} = \frac{\dot{W}_s}{\rho g Q} = \frac{\dot{W}_s}{\gamma Q} \quad , J/N$$

$$\dot{Q} \cdot \dot{W}_{sh} = \dot{m} \left[ (u_2 - u_1) + \left( \frac{P}{\rho} \right)_2 - \left( \frac{P}{\rho} \right)_1 + \frac{V_2^2 - V_1^2}{2} + g(z_2 - z_1) \right]$$

$$\dot{W}_{shaft} = 0 \quad \text{steady flow}$$

$$\dot{Q} = 0 \quad \text{adiabatic}$$

$$\dot{Q} + \dot{W}_{shaft} = \dot{m} \left[ (h_2 - h_1) + \frac{V_2^2 - V_1^2}{2} + g(z_2 - z_1) \right]$$

$$\eta = \frac{W_{shaft} - loss}{W_{shaft}}$$

$$\frac{V_2^2}{2} = W_{shaft} - loss$$

$$W_{shaft} = \frac{\dot{W}_{shaft}}{\dot{m}}$$

$$\dot{m} = \rho A V$$

$$h_L = \frac{kV^2}{2g} = \frac{L_e V^2}{D 2g}$$

$$h_L = f \frac{L}{D} \frac{V^2}{2g}$$

$$NPSH_A = h_{sp} \pm h_s - h_p - h_{vp}$$

$$h_s = h_p, \quad h_s = -h_T$$

↓  
PIPE FLOW

DIMENSIONAL ANALYSIS

MLT, FLT

$$\pi_1 = q b^a g^b \rho^c$$

$$\pi_1 = f(\pi_2, \pi_3)$$

$$\pi_1 = f(\pi_2)$$

$$Re = \frac{VD}{\nu} = \frac{\rho V D}{\mu} \quad , \nu \text{ (m}^2/\text{s)}$$

$$Fr = \frac{V}{\sqrt{gD}} \quad , \quad Ma = \frac{V}{c} \quad , \quad Eu = \frac{P}{\rho V^2}$$

$$Eu = \frac{P}{\rho V^2}$$

$$Re = \frac{\rho V D}{\mu} \quad , \quad Re < 2,000 \text{ laminar}$$

$$Re > 4,000 \text{ Turbulent}$$

PUMP  
 $h_s = h_p$

$$\frac{P_1}{\rho g} + \frac{V_1^2}{2g} + z_1 + h_s - h_L = \frac{P_2}{\rho g} + \frac{V_2^2}{2g} + z_2$$

$$h_p = \frac{P_2 - P_1}{\rho g} + \frac{V_2^2 - V_1^2}{2g} + z_2 - z_1 + h_L$$

ถ้า  $P_2 = \gamma Q h_p ; \text{ Watt}$

$$\eta = \frac{P_a}{P_{in}}$$

PUMP have D unit (เดี่ยวน)

$$\frac{Q_1}{Q_2} = \frac{N_1}{N_2} \quad , \quad \frac{h_{p1}}{h_{p2}} = \left( \frac{N_1}{N_2} \right)^2 \quad , \quad \frac{P_1}{P_2} = \left( \frac{N_1}{N_2} \right)^3$$

W unit (v = wr)

$$\frac{Q_1}{Q_2} = \frac{D_1}{D_2} \quad , \quad \frac{h_{p1}}{h_{p2}} = \left( \frac{D_1}{D_2} \right)^2$$

$$\frac{P_1}{P_2} = \left( \frac{D_1}{D_2} \right)^3$$

$$K = f \frac{L_e}{D}$$

$$K_{inlet} = 0.5$$

$$K_{nozzle} = 1.5$$

$$K_{outlet} = 1$$

$$h = \frac{P}{\rho g} = \frac{P}{\gamma A V} = \frac{P}{\frac{1}{2} \rho V^2} = \frac{2P}{\rho V^2}$$

Power = W

PUMP LAW

$$\frac{Q_p}{Q_p} = \left( \frac{W_{sh}}{W_{sh}} \right) \left( \frac{D_m}{D_p} \right)^3$$

$$\frac{H_m}{H_p} = \left( \frac{W_{sh}}{W_{sh}} \right)^2 \left( \frac{D_m}{D_p} \right)^2$$

$$\frac{P_m}{P_p} = \left( \frac{W_{sh}}{W_{sh}} \right)^3 \left( \frac{D_m}{D_p} \right)^5$$

$$h_L = f \frac{L}{D} \frac{V^2}{2g} + f \left( \sum \frac{L_e}{D} \right) \frac{V^2}{2g}$$

$$Re < 2000 \quad , \quad f = \frac{64}{Re}$$